

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-47>

THREATS ASSOCIATED WITH UNREGISTERED WEAPONS

АГРОЗИ, ПОВ'ЯЗАНІ З НЕЗАРЕЄСТРОВАНОЮ ЗБРОЄЮ

Vynohradova K. V.

*1st-year cadet, Educational-Scientific
Institute of Law and
Training Specialists
for National Police Units,
Dnipro State University
of Internal Affairs
Research advisor:*

Kaliman M. R.

*Assistant Professor at the Department
of Tactical-Special Training,
Dnipro State University of Internal
Affairs*

Виноградова К. В.

*курсант 1 курсу Навчально-наукового
інституту права та підготовки
фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:*

Каліман М. Р.

*старший викладач кафедри
Вогневої підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

Незаконний обіг зброї є не тільки гостро актуальною темою у зв'язку з повномасштабним вторгненням РФ, але і проблемою, яку, на мою думку, можуть недооцінювати та на яку не звертають потрібної уваги сьогодні. Проблему незаконного обігу зброї можна додати до списку поточних та прогнозованих загроз національній безпеці та національним інтересам України з урахуванням зовнішньополітичних та внутрішніх умов, які визначені в Стратегії національної безпеки України [1].

Загрозою національній безпеці України, відповідно до Закону України «Про національну безпеку України», можна вважати явища, тенденції і чинники, що унеможливають чи ускладнюють або можуть унеможливити чи ускладнити реалізацію національних інтересів та збереження національних цінностей України [2]. При тому, національними інтересами України, відповідно до закону є інтереси людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян. На мою думку, незаконний обіг зброї негативно впливає на безпечні умови життєдіяльності і добробут громадян, створюючи загрози та небезпечні умови життя. Таким чином, незаконний обіг зброї є однією із загроз національній безпеці.

Ця загроза є як поточною, адже вже сьогодні створює загрози національним інтересам України, так і потенційною, тобто за

траєкторією розвитку, виходячи з сьогоденних умов середовища може поглибитися, можуть виникнути нові проблеми спричинені незаконним обігом зброї, та ускладнитися регулювання обігу зброї.

Незареєстрована зброя – це будь-який вид зброї, який знаходиться у власності будь-якої особи без офіційної реєстрації в правоохоронних органах. Це може бути вогнепальна, холодна, біологічна або хімічна зброя.

Незареєстровану зброю неможливо відстежити, що робить її привабливою для злочинців та більш небезпечною для суспільства і держави.

Які саме загрози ставить незареєстрована зброя?

- Злочини

Найбільш очевидною загрозою є використання незареєстрованої зброї для злочинних цілей. Зловмисники, маючи доступ до нелегальної зброї, можуть вчиняти розбої, вбивства або викрадення з використанням зброї, що може призвести до великої кількості жертв.

- Тероризм

Терористи також можуть користуватися незареєстрованою зброєю для здійснення терактів та дестабілізації суспільства. Це створює загрозу для національної безпеки та міжнародної стабільності.

- Несчасні випадки

Недбале володіння незареєстрованою зброєю може призвести до нещасних випадків, особливо коли зброя потрапляє у руки дітей або некваліфікованих осіб. Несанкціоноване використання зброї може призвести до випадкових поранень чи смертельних випадків.

Нормативно-правові акти, що регулюють торгівлю зброєю, були прийняті давно і не підлягали модернізації, як це було у сфері торгівлі зброєю загалом. Аналізуючи нормативно-правові акти, встановлено, що найбільше уваги приділяється зброї масового ураження та діяльності Російської Федерації з розбудови збройних сил, а недостатньо уваги приділяється незаконному обігу зброї. Це означає, що у сфері торгівлі зброєю увага приділяється більш глобальній загрозі, що призводить до посилення загрози нелегальної торгівлі зброєю.

Важливим елементом державної політики у сфері незаконного обігу зброї є встановлення кримінальної відповідальності за будь-які дії з такою зброєю. Органами в сфері контролю обігу зброї, зокрема, запобігання незаконного обігу зброї є: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Міністерство внутрішніх справ, Національна поліція.

Верховна Рада України уповноважена встановлювати закони щодо регулювання торгівлі зброєю, встановлювати відповідальність осіб, причетних до незаконного обігу зброї тощо.

15 квітня 2022 року Кабінет Міністрів України прийняв Постанову “Про затвердження Порядку застосування цивільними особами вогнепальної зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України у період дії воєнного стану”, яка в результаті надання повного переліку видів застосування зброї може діяти як превентивний захід проти незаконної торгівлі зброєю [3].

МВС забезпечує розвиток державної політики у сферах захисту прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, боротьби зі злочинністю, забезпечення публічної безпеки і порядку, а також надання поліцейських послуг; охорона державного кордону та захист суверенних прав України.

До пріоритетних завдань правоохоронних органів, спеціальних органів, розвідувальних та інших державних органів відповідно до їх компетенції належать: запобігання, виявлення та ліквідація проявів сепаратизму, тероризму, припинення діяльності незаконних збройних формувань, політично мотивованого насильства та інші порушення закону, конституційного ладу.

До основних завдань Національної поліції належать: контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами визначених правил і порядку зберігання та використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боеприпасів, вибухових речовин та інших предметів, матеріалів і речовин, що підлягають дозвільній системі; приймання, зберігання та знищення вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, боеприпасів, патронів, вибухових матеріалів і пристроїв, наркотичних засобів чи психотропних речовин.

Отже, незареєстрована зброя є серйозною загрозою для суспільства та безпеки кожного окремого громадянина. Для запобігання цій проблемі необхідно посилювати контроль над обігом зброї, проводити інформаційні та просвітницькі заходи, а також реалізувати програми амністії та здачі незаконної зброї. Тільки спільними зусиллями можна зменшити ризики, пов'язані з незареєстрованою зброєю та забезпечити безпеку суспільства.

Література:

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року "Про Стратегію національної безпеки України" : Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> (дата звернення: 01.04.2024).

2. Про національну безпеку України : Закон України від 31.03.2023 № 2469-VIII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 01.04.2024).

3. Про затвердження Порядку застосування цивільними особами вогнепальної зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України у період дії воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2022 № 448-2022-п. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.04.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-48>

**PROBLEMS OF THE LEGAL STATUS AND LEGALIZATION
OF TROPHY (FOUND) FIREARMS AMIDST MILITARY
AGGRESSION AGAINST UKRAINE**

**ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ТА ЛЕГАЛІЗАЦІЇ
ТРОФЕЙНОЇ (ЗНАЙДЕНОЇ) ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ**

Heselev O. V.

*PhD in Law,
Head of the Sector for Legislative
Support
of the State Policy on National Security,
Research Service of the Verkhovna Rada
of Ukraine*

Геселев О. В.

*кандидат юридичних наук,
завідувач сектору законодавчого
забезпечення державної політики
у сфері національної безпеки,
Дослідницька служба Верховної Ради
України*

Із початком активної широкомасштабної військової агресії російської федерації (далі – рф) проти України актуалізувалася проблема правової кваліфікації та підстав для притягнення до відповідальності за незаконне поводження (володіння, носіння, зберігання, використання) з вогнепальною зброєю та бойовими припасами, насамперед, у випадках знайдення такої зброї й боєприпасів, їх отримання під час та в районі ведення бойових дій. Поряд із належним чином облікованою (легалізованою) зброєю громадяни почали використовувати і зброю невідомого походження, «знайдену» зброю, трофейну зброю тощо.

Незважаючи на це, правова регламентація зазначених випадків наразі відсутня. Порядок зберігання та використання цивільними